

Tuloksellisuustarkastuskertomus 218/2011
Ruokahuollon ja terveydenhuollon rakennemuutokset Puolustusvoimissa

JÄLKISEURANTARAPORTTI

Valtiontalouden tarkastusvirasto on tehnyt jälkiseurannan viitekohdassa mainitusta tarkastuksesta.

Jälkiseurantaraportissa selvitetään, mihin toimenpiteisiin tarkastuskertomuksessa esitettyjen kannanottojen johdosta on ryhdytty. Raportin tietoja hyödynnetään viraston tarkastustoiminnan suunnittelussa sekä laadittaessa tarkastusviraston vuosikertomusta eduskunnalle.

1. Jälkiseurannan toteutus

Jälkiseurantasuunnitelman mukaan jälkiseurannassa arvioidaan, millainen vaikutus ruokahuollon yhtiöittämisellä on ollut ruokahuollon suoritekustannuksiin. Lisäksi arvioidaan, miten puolustusministeriö on arvioinut puolustusvoimien ruokahuollon yhtiöittämisen perusteluissa mainittujen keinojen toteutumista säästöjen saavuttamiseksi ja kustannustehokkuuden parantamiseksi. Suunnitelman mukaan selvitetään myös Puolustusvoimien terveydenhuollon kulut, lääkintähuollon palveluiden kysynnän muutos sekä tehtävienjaon mahdolliset muutokset varuskuntaterveysasemien ja Sotilaslääketieteen keskuksen välillä.

Jälkiseurantaa varten pyydettiin selvitys puolustusministeriöltä ja puolustusvoimilta sekä perehdyttiin julkiseen ja hallinnonalan sisäiseen asiakirja-aineistoon.

Jälkiseuranta toteutettiin pääosin suunnitelman mukaisesti lukuun ottamatta sitä, että jälkiseurantaan sisällytettiin myös tarkastuskertomuksen antamisen jälkeen tapahtuneen ruokahuollon yhtiöittämisen vaikutusten arviointia.

2. Jälkiseurannan havainnot

Puolustusvoimien ruokahuollon yhtiöittämisen seurauksena valtion kokonaan omistama osakeyhtiö, Leijona Catering Oy, aloitti toimintansa 1.1.2012. Tätä ennen ruokahuollon palvelut tuottanut PURU oli puolustusvoimien sisäinen ruokahuollon palvelukeskus.

Osakeyhtiömuotoisen toiminnan alkuvaiheessa yhtiö toimii valtion sidosyksikkönä. Alkuvaiheessa, henkilöstön neljän vuoden suoja-aikana, yhtiön pääasiallinen asiakas on puolustusvoimat. Suoja-ajan jälkeen on vielä kahden vuoden siirtymäaika, jonka aikana muut asiakkuudet ovat mahdollisia laajemminkin. Suoja-ajan ja siirtymäajan jälkeen yhtiö toimii markkinaehtoisesti avoimessa kilpailutilanteessa.

Ruokahuollon yhtiöittämisellä saavutettujen hyötyjen arviointi

Jälkiseurannassa selvitettiin, kuinka puolustusministeriö on arvioinut puolustusvoimien ruokahuollon yhtiöittämisen perusteluissa mainittujen keinojen toteutumista säästöjen saavuttamiseksi ja kustannustehokkuuden parantamiseksi¹.

Yhtiöittämissaikataulu oli tiukka, ja edellytti uuden strategian laadintaa, johtoryhmän kokoamisen, organisaatiomallin uudistamisen, uusia rekrytointeja myyntiin ja markkinointiin, uuden johtamismallin luomisen ja kehittämisohjelman aloittamisen. Tämän lisäksi muun muassa perustettiin yksi uusi ravintola, uusittiin henkilöstöruokailu ja maksujärjestelmä ja lisättiin valikoimiin take away -ruuat. Lisäksi uutena asiana aloitettiin leipominen ja uuden ruokapalveluliiketoiminnan etsiminen².

Puolustusministeriö on jälkiseurantaan antamassaan selvityksessä³ käsitellyt kustannusten läpinäkyvyyttä, ruokahuollon kustannustietoisuuden lisääntymistä, ohjattavuutta, henkilöstöresursseja ja niiden käyttöä, henkilöstön kehittämismahdollisuuksia, toiminnan organisointia, päätöksentekoa, ruokapalvelujen kustannustehokkuutta sekä asiakastyytyväisyyttä. Ministeriö toteaa, että yhtiöittämisen myötä tapahtunut tilaajan ja tuottajan selkeä eriyttäminen sekä aitoon laskutukseen perustuva asiakassuhde ovat parantaneet *kustannusten läpinäkyvyyttä*. Palvelujen käyttöön perustuva laskutus on lisännyt *kustannustietoisuutta* puolustusvoimissa ja siten parantanut kustannusten ennakointikykyä. Selkeä palvelujen hinnoittelu myös mahdollistaa ruokahuollon palvelujen vertailtavuutta eri toimijoiden välillä. Selkeä tilaaja-tuottajamalli on parantanut puolustusvoimien ruokahuollon *ohjattavuutta*. Puolustusvoimien taholta ohjaus on pääsääntöisesti asiakasohjausta; sillä varmistetaan, että tuotetut palvelut vastaavat puolustusvoimien tarvetta sekä määrällisesti, että laadullisesti. Asiakasohjauksella tuetaan myös puolustusvoimien ja tuottajan välisten toimintamallien kehittämistä.

Palvelutuotannon yhtiöittäminen on selkeyttänyt ruokahuollon tehtäviin sitoutuvaa puolustusvoimien omaa työpanosta. Tämä *henkilöstöresurssien käyttö* ei yhtiöittämisen myötä muuttunut, mutta se tuli selkeämmin näkyväksi ruokahuollon kustannustekijänä. Puolustusvoimissa ruokahuollon ohjaus- ja seurantatehtäviin sitoutuu tällä hetkellä yksi päätoiminen henkilö. Hänen lisäksi puolustusvoimissa on huoltopalvelutoimialan henkilöitä, joiden työpanoksesta osa (5–10 %) kuluu erilaisiin ruokahuollon tehtäviin.

Ruokahuoltoa yhtiöitettäessä Leijona Catering Oy:lle siirtyi puolustusvoimista 550 henkilöä, josta määrä on laskenut 520 henkilöön⁴. Neljän vuoden suoja-aikana yhtiö ei voi pääsääntöisesti irtisanoa henkilöstöä tuotannollisista tai taloudellisista syistä, jollei yhtiön tuottamien palvelujen ja tuotteiden määrässä tai sisällössä tapahdu merkittävää muutosta. Tällainen merkittävä muutos on esimerkiksi joukko-osaston lakkauttaminen, jolloin myös ruokapalvelujen kysyntä lakkaa. Muutoin henkilöstö on vähentynyt vain luonnollisen poistuman kautta. Neljän vuoden jälkeen yhtiöllä on siirtymäaika, jolloin yhtiöllä on käytettävissään laajemmat keinot toiminnan saamiseksi kilpailukykyiseksi alan muiden toimijoiden kanssa. Henkilöstökustannuksista Leijona Catering Oy odottaa säästöjä vasta suoja-ajan päättymisen jälkeen⁵. Henkilöstön osaamiseen on panostettu, sillä yhtiöittäminen muutti toimintaympäristöä merkittävästi. Perinteisen ruoan valmistusprosessin lisäksi on panostettu osaamiseen, jota tarvitaan avoimessa kilpailu-

¹ Puolustusvoimien ruokahuollon yhtiöittämistä osakeosakeyhtiöksi perusteltiin muun muassa kustannustehokkuuden parantumisella ja henkilöstöresurssien tehokkaammalla käytöllä. Lisäksi yhtiöittämistä perusteltiin kustannusten läpinäkyvyyden ja niiden ennakointikykyyn lisääntymisellä, henkilöstön kehittämismahdollisuuksien ja urarakenteiden parantumisella sekä päätöksentekokykyyn, palvelurakenteen ja ohjattavuuden parantumisella.

² Leijona Catering. Vuosikertomus 2012.

³ Puolustusministeriö. Hallintopoliittinen osasto 16.4.2014. FI.PLM.2014-2229. 94/40.07.01.2009.

⁴ Huhtikuu 2014.

⁵ Ruokahuollon uudelleenorganisoinnin myötä henkilöstön määrä Puolustusvoimien ruokahuollon palvelukeskuksessa laskee vuosien 2004 – 2009 välillä 749:stä 569:ään.

tilanteessa (muun muassa asiakaspalvelu ja liiketoimintaosaaminen). Annetun selvityksen mukaan henkilöstön työtyytyväisyys on ollut hyvä.

Yhtiöittämisen myötä *toiminnan organisointi* on muuttunut merkittävästi. Sen lähtökohtana on asiakastarpeesta lähtevä, tehokas ja joustava toimintamalli. Johdon itsenäisyys ja päätösvalta kaupallisessa liiketoiminnassa merkitsee sitä, että toimintamallia voidaan tarvittaessa muuttaa hyvinkin nopeasti. Ero toimintaan puolustusvoimien palvelukeskuksena on puolustusministeriön näkemyksen mukaan merkittävä. Puolustusvoimien ruokahuollon palvelukeskus (PURU) oli osa puolustusvoimien organisaatiota ja se oli sidoksissa sen toimintatapaan ja prosesseihin. Nämä jäykistivät toimintaa ja rajoittivat ruokahuollon keskeisten prosessien optimointia.

Ruokahuollon kustannustehokkuuden kehitystä arvioitaessa puolustusministeriö esitti selvityksessään, että puolustusvoimien ateriapalvelujen kysyntä on laskenut vuoden 2011 tasosta, jolloin ruokahuollon palvelu oli vielä ruokahuollon palvelukeskuksen vastuulla. Palvelukysyntää laskee varusmiesten aleneva määrä, sekä varusmiespalvelusajan lyhentyminen. Joukko-osastojen tekemät muiden palvelujen ostot Leijona Catering Oy:ltä ovat vastaavasti kasvaneet kyseisenä aikana.

Leijona Catering Oy:n kustannusrakenteesta tällä hetkellä noin kaksi kolmasosaa on kiinteitä ja yksi kolmannes muuttuvia kustannuksia. Henkilöstö- ja tilamenot ovat suurimmat kiinteät kustannuserät. Ruuan valmistus raaka-ainemenoineen on keskeisin muuttuva kustannuserä.

Henkilöstömenot ovat yhtiön suurin kiinteä kuluera. Yhtiöön siirtyneiden puolustusvoimien ruokahuollon palvelukeskuksen henkilöstön palkat eläke- ja lomaetuineen ovat huomattavasti toimialaa paremmat. Yhtiön vaikutusmahdollisuus henkilöstökuluihin on rajallinen henkilöstön neljän vuoden suoja-ajasta johtuen. Yhtiö ei pääsääntöisesti voi irtisanoa henkilöstöä tuotannollisista ja taloudellisista syistä, jollei yhtiön tuottamien palvelujen ja tuotteiden määrässä tai sisällössä tapahdu merkittävää muutosta. Tämä aiheuttaa sen, että yhtiö voi vain vähäisin osin sopeuttaa kustannuksiaan puolustusvoimien alenevaan ateriakysyntään.

Selvityksen mukaan tehostetulla ostotoiminnalla Leijona Catering Oy on saanut aikaistua elintarvikkeiden hintakehityksen tukkuhintakehitystä alhaisemmaksi. Yhtiö noudattaa hankinnoissaan julkista hankintalakia, mutta kyvykkyys tehdä omaa osto-toimintaa toimialan mukaisesti on kasvanut merkittävästi.

Puolustusministeriö on selvityksessään korostanut, että Leijona Catering Oy:n toiminnasta on kokemuksia vasta kahdelta toimintavuodelta. Tämän johdosta yhtiöittämisen vaikutuksista säästöjen saavuttamiseen tai kustannustehokkuuden parantamiseen voidaan tehdä vasta alustavia johtopäätöksiä. Puolustusministeriön näkemyksen mukaan yhtiöittämislle asetetut tavoitteet ovat pääosin toteutuneet tai ovat toteutumassa. Yhtiöittämiseen liitetty henkilöstön suoja-aika on kuitenkin hidastanut yhtiön kehittämistä markkinaehtoiseksi toimijaksi kilpailukykyisenä yhtiönä. Vasta sen jälkeen yhtiöllä on käytettävissään laajemmat keinot toimintansa kehittämiseksi aidosti markkinaehtoiseksi toimijaksi.

Pääesikunnan mukaan puolustusvoimien ja Leijona Catering Oy:n välinen yhteistyö on toiminut hyvin. Kumppanuuden toimivuutta ja kehittämistarpeita on käsitelty ruokahuollon kumppanuusryhmän ja kehittämisryhmän kokouksissa. Sopimuksen rakenne ja toimintamalli on todettu kaikkien osapuolten taholta olevan kokonaisuudessaan toimiva.

Ruokahuollon yhtiöittämisen vaikutus ruokahuollon kustannuksiin

Jälkiseurannassa Puolustusvoimien ruokahuollon palvelukeskuksen suorite- ja kokonaiskustannuksia verrattiin osakeyhtiömallin (Leijona Catering Oy) toteutuneisiin kus-

tannuksiin. Yhtiöittämissä perusteltiin muun muassa merkittävillä kustannussäästöillä, jotka nyt pyrittiin todentamaan.

Pääesikunta laati jälkiseurannan yhteydessä selvityksen puolustusvoimien ruokapalveluiden kustannuksista, palvelujen kysynnästä sekä asiakastytyvyydestä. Taulukossa 1 on esitetty puolustusvoimien ruokahuollon kustannukset ja palvelujen kysyntä vuosina 2011–2013 ruokahuollon palvelukeskuksen (PURU, vuosi 2011) ja Leijona Catering Oy:n tuottamana (2012–2013). Lisäksi on esitetty reserviupseerikoulussa ruokahuollon palveluita tuottavan Fazer Foods Service Oy:tä koskevat tiedot.

TAULUKKO 1. Puolustusvoimien ruokahuollon kustannukset vuosina 2011–2013 ja palveluiden kysyntä⁶.

	Toteuma 2011	Toteuma 2012	Toteuma 2013
Leijona Catering Oy	PV/PURU		
Suoritteet	16 909 316	15 006 995	14 331 202
Netto euroa (ei sis. alv)	58 206 924 €	61 020 430 €	60 770 864 €
Asiakastytyväisyys	3,5	3,4	3,48
varuskuntamuonitukseen			
Fazer Foods Service			
Suoritteet	910 240	915 317	822 848
Netto euroa (ei sis. alv)	3 532 000 €	3 694 554 €	3 557 558 €
Asiakastytyväisyys	3,5	3,1	3,35
varuskuntamuonitukseen			
Puolustusvoimat yht.			
Suoritteet	17 819 556	15 922 312	15 154 050
Netto euroa (ei sis. alv)	61 738 924 €	64 714 984 €	64 328 422 €
Asiakastytyväisyys	3,5	3,3	3,42
varuskuntamuonitukseen			

Taulukossa 1 esitettyjen ruokahuollon toteumatietojen perusteella ruokahuollon palvelukeskuksen ja Leijona Catering Oy:n tuottamien aterioiden suoritettua laski 15 %, kun määrärahan käyttö kasvoi nimellisesti 4,0 % tarkasteltavana aikana. Taulukon tietoihin ei sisälly asevelvollisille tarjottujen aterioiden keskihintatietoa. Tämä tieto on kuitenkin esitetty puolustusvoimien vuosiraportissa⁷, jossa sen todettiin olleen 4,08 euroa (alv 0 %) vuonna 2012 ja 4,24 euroa (alv 0 %) vuonna 2013, ja se on yhtäpitävällä esitettyjen tietojen, nettokustannusten ja suoritteiden, osamäärän kanssa. Tällöin aterioiden keskihinta on noussut 4 % kyseisten vuosien välillä⁸. Verrattaessa aterioiden keskihintatietoa ruokahuollon palvelukeskuksen vuonna 2011 tuottamaan, on aterian keskihinta ollut tuolloin 3,44 euroa (Netto euroa (alv 0 %) / suoritteet). Aterian keskihinta on noussut tällöin kahdessa vuodessa nimellisesti 0,8 euroa (20 %). Tarkastuskertomuksessa todettiin, että ruokahuollon palvelukeskuksen tuottamana ateriasuoritteiden hinta oli 3,4 euroa vuonna 2007 ja 3,28 euroa vuonna 2008. Vastaavana aikana reserviupseerikoulun ruokahuollosta vastaavan Fazer Foods Service Oy:n tuottamana aterian keskihinta on noussut vuoden 2011 3,88 eurosta 4,04 euroon vuonna 2012 ja 4,32 euroon vuonna 2013, eli 0,44 euroa kahdessa vuodessa (11 %). Fazer-Amica Oy:n tuottamana reserviupseerikoulun suoritehintana oli 3,50 euroa vuonna 2007. Kokonaiskustannusten maltillinen nousu johtui suoritettujen laskusta, johon näkyvimmin vaikutti palvelusajan lyhentäminen.

Leijona Catering Oy:n liikevaihto vuonna 2012 oli 64,0 miljoonaa euroa⁹. Liiketulos oli tilikaudelta 5,4 miljoonaa euroa, joka on 8,4 % liikevaihdosta. Ensimmäisen toimintavuoden aikana realisoitui merkittävä henkilöstökulujen alentuma, 18 miljoonaa euroa. Tarkastuksen aikana todettiin, että uuteen yhtiöön siirrettävän henkilöstön määrä on yhtiöittämissä päätöksistä edeltäneissä selvityksissä laskettu kokonaisuudessaan valtion tuottavuusohjelman mukaiseksi henkilöstön vähentymäksi.

⁶ Pääesikunta, logistiikkaosasto. Vastaus selvityspyyntöön AK7658. Taulukon suoritteet ja eurot eivät ole suoraan vertailukelpoisia suoritehinnan laskemiseksi.

⁷ Pääesikunta, suunnitteluosasto. 14.2.2014 AK2490. Käyttö rajoitettu ST IV.

⁸ Vastineessaan pääesikunta arvioi hinnannousun olleen 3,8 %.

⁹ Leijona Catering Oy:n vuosikertomus 2012.

Puolustusvoimat onkin vuosiraportissaan¹⁰ todennut, että Leijona Catering Oy ei ole tähän mennessä tuottanut säästöä puolustusvoimille. Leijona Catering Oy ei ole omilla tehostamistoinenpiteillään pystynyt vielä ansaitsemaan liikevoittoaan, vaan se on rahoitettu puolustusvoimien määrärahoilla. Leijona Catering Oy:n hinnankorotukset ovat yli kuluttajahintaindeksin, kun taas puolustusvoimien toimintamenorahoitus määräytyy kuluttajahintaindeksin mukaan. Tämä aiheuttaa kustannuspaineen puolustusvoimille. Kuitenkin Leijona Catering Oy:n hinnankorotukset ovat vastanneet toimialan yleistä hintakehitystä.

Yhtiöittämisen valmisteluvaiheessa arvioitiin, että ruokahuollon yhtiöittämisen myötä syntyy tulevana vuosina todennäköisesti säästöjä, mikäli perustettava yhtiö kykenee rakentamaan kustannusrakenteensa toivomallaan tavalla ja että yhtiö pystyy myymään palveluja myös muille asiakkaille ja tällöin pääsemään suurempaan tuotantovolyyymiin. Yhtiölle ei ole asetettu selkeitä säästövelvoitteita, eikä syntyviä säästöjä kohdennettaisi täysimääräisinä puolustusvoimille.

Puolustusvoimien terveydenhuollon kulujen ja lääkintähuollon palvelujen kysynnän kehittyminen

Jälkiseurannassa selvitettiin puolustusvoimien terveydenhuollon kulujen kehitys vuoden 2011 jälkeen. Sotilaslääketieteen keskuksen tehtävistä 98 % perustuu lakisääteisiin velvoitteisiin ja vain 2 % kohdentuu muuhun toimintaan, joten harkinnanvaraisia mahdollisuuksia toiminnan karsimiseen ei juuri ole.

Kuntien terveydenhuollon kustannukset ovat nousseet vuosittain keskimäärin 6 % vuodessa¹¹ laskettuna Suomen kuntien ja kaupunkien vuositoteuman keskiarvona. Sotilaslääketieteen keskuksessa vastaava kustannusnousu on ollut vähäisempi (2010–2011 3,9 %; 2011–2012 4,9 % ja 2012–2013 2,7 %). Sotilaslääketieteen keskus on oman näkemyksensä mukaan kyennyt tehostamaan palvelutoimintaansa merkittävästi toimintavuosien aikana. Se on kehittänyt omaa toimintaansa keskittämällä toimintajaan Puolustusvoimien tarvitsemiin ydintoimintoihin, kentälääkintään ja sotilasterveydenhuoltoon sekä niiden koulutukseen ja erityistyöterveyshuoltoon. Kohoavia kustannuspaineita on pystytty hillitsemään toimialan keskitetyllä johtosuhteella ja painopisteinä ovat olleet toimintatapamallien yhtenäistäminen eri toimipisteissä sekä kustannustehokkuuden kehittäminen edelleen.

Sotilaslääketieteen keskuksen toimintaa on hankaloittanut terveydenhuoltohenkilöstön vaje. Lääkäreiden virkojen täyttöaste vuonna 2013 oli 70 % ja muiden henkilöstöryhmien tehtävien täyttöaste 96 %. Tämän lisäksi henkilöstön vaihtuvuus on suuri, vuositasolla noin 30 %. Henkilöstövajetta on korvattu ostopalveluilla ja siten pystytty turvaamaan peruspalvelutuotanto joukko-osastoissa. Tämän aiheuttama kustannusnousu oli vuonna 2013 noin 1 miljoonaa euroa, sillä ostopalvelulääkärin päiväkustannus vaihteli välillä 1000–1500 euroa.

TAULUKKO 2. Terveydenhuollon kulujen kehitys vuosina 2011–2013.

	2011	2012	2013
Materiaalin käyttö yht.	2 486	2 001	1 962
Henkilöstökulut yht.	16 617	15 952	15 733
Tutkimus- ja hoitopalvelut siviilistä yht.	7 943	7 959	8 618
Muut palvelut yht.	146	118	11
Muut kulut yht.	900	849	843
Toiminnan kulut yht.	28 092	26 879	27 275

¹⁰ Pääesikunta, suunnitteluosasto. 14.2.2014 AK2490. *Käyttö rajoitettu ST IV.*

¹¹ Pääesikunta, logistiikkaosasto. Vastaus selvityspyyntöön 17.4.2014.

TAULUKKO 3. Lääkintähuollon palvelujen kysynnän kehittyminen vuosina 2011–2013.

Selite	2011	2012	2013
Varusmiesvahvuus	26 492	26 306	25 186
Erikoissairaanhoidon avohoitopäivät/ poliklinikkakäynnit	6 156	5 250	4 659
Erikoissairaanhoidon osastohoidon jaksot	1 838	1 561	1 281
SOTLK terveysasemien käynnit	299 579	295 062	273 215

Jälkiseurannassa selvitettiin myös, miten Puolustusvoimien lääkintähuollon palvelujen kysyntä on muuttunut vuoden 2011 jälkeen maksuttomaan hoitoon oikeutetuilla (varusmiehet, kadetit, reservin kertausharjoitukset, kriisinhallintajoukot). Palvelujen kysynnän muutosten selvittämiseksi määritettiin kustannukset, varusmiesmäärä, erikoissairaanhoidon poliklinikkakäynnit, esh-hoitopäivät ja varuskuntaterveysasemien pkl-käynnit.

Taulukossa 3 on esitetty lääkintähuollon palvelujen kysynnän kehittyminen vuosina 2011–2013. Tarkasteltavana ajanjaksona varusmiesvahvuus on laskenut 5 prosenttia. Vastaavana aikana erikoissairaanhoidon avohoitopäivät/poliklinikkakäynnit ovat laskeneet 24 prosenttia ja osastohoidon jaksot 30 prosenttia. Terveysasemakäynnit laskivat 9 prosenttia. Tässä yhteydessä viitataan tarkastuskertomuksen luvussa 3.2.5 (Lääkintähuollon uudistuksen toiminnalliset vaikutukset) esitettyihin vastaaviin lukuihin. Tarkasteltavana ajanjaksona on tapahtunut merkittävä lääkintähuollon palvelujen kysynnän lasku, ja sitä seurannut terveydenhuollon kulujen alentuminen.

Tehtävienjaon muutokset varuskuntaterveysasemien ja Sotilaslääketieteen keskuksen välillä

Jälkiseurannassa selvitettiin myös Sotilaslääketieteen keskuksen ja varuskuntaterveysasemien mahdollinen tehtävienjaon muutos. Pääesikunta totesi vastauksessaan¹², että terveysasemien vastuita hankintaprosesseissa, taloushallinnossa ja henkilöstöhallinnossa on kevennetty. Vastuiden pääpaino on siirretty Sotilaslääketieteen keskuksen esikunnalle ja sen toimistoille. Myös uusien tietojärjestelmien käyttöönotto on keskitänyt toimintoja esikuntaan ja kirjaamiskäytännöt ovat tarkentuneet, jolloin toiminnan tarkkuus on parantunut. Terveysasemien mahdollisuus keskittyä omaan ydintoimintaansa, sotilasterveydenhuoltoon erityispiirteineen ja kenttälääkintään, on varmistettu edellä mainituilla toimenpiteillä.

Kasvatavat koulutustukitehtävät ja lääkinnälliset VARO-tehtävät (päivystys ammu-noissa ja vastaavissa) lisääntyvät tulevina vuosina. Puolustusvoimauudistuksen yhteydessä Sotilaslääketieteen keskus yhdistetään perustettavaan Puolustusvoimien logistiikkalaitokseen vuoden 2015 alusta lukien. Muutoksessa nykyisen Sotilaslääketieteen keskuksen resursseja siirretään muihin Logistiikkalaitoksen osiin. Muutoksissa sotilasterveydenhuollon jatkuvan parantamisen edellytykset pyritään turvaamaan lääkintä-johdon toimin.

3. Yhteenveto ja jatkotoimet

Jälkiseurannassa arvioitiin, millainen vaikutus ruokahuollon yhtiöittämisellä on ollut ruokahuollon suoritekustannuksiin, ja kuinka puolustusvoimien ruokahuollon yhtiöittä-misen perusteluissa mainitut keinot säästöjen saavuttamiseksi ja kustannustehokkuu-den parantamiseksi ovat toteutuneet. Lisäksi selvitettiin Puolustusvoimien terveydenhuollon kustannukset, lääkintähuollon palveluiden kysynnän muutos sekä tehtävienja-on muutokset varuskuntaterveysasemien ja Sotilaslääketieteen keskuksen välillä.

¹² Pääesikunta, logistiikkaosasto. PELOGOS AK7658 Liite 2.

Jälkiseurannassa arvioitiin ruokahuollon kustannuksia ennen yhtiöittämistä, sekä yhtiöittämisen jälkeen. Leijona Catering Oy ei ole tähän mennessä tuottanut säästöä puolustusvoimille. Yhtiön toiminnassa on meneillään vasta kolmas vuosi, ja sen vuoksi yhtiöittämisen vaikutuksista säästöjen saavuttamiseen tai kustannustehokkuuden parantamiseen voidaan tehdä vasta alustavia johtopäätöksiä. Puolustusministeriön näemyksen mukaan yhtiöittämiselle asetetut tavoitteet on kuitenkin jo kahden ensimmäisen toimintavuoden jälkeen joko saavutettu tai ollaan saavuttamassa.

Tarkasteltavana ajanjaksona on tapahtunut merkittävä puolustusvoimien lääkintähuollon palvelujen kysynnän lasku, ja sitä seurannut terveydenhuollon kulujen alentuminen. Sotilaslääketieteen keskuksen ja varuskuntaterveysasemien tehtävienjaon muutostoinenpiteillä on varmistettu terveysasemien mahdollisuus keskittyä omaan ydintoihintansa, sotilasterveydenhuoltoon erityispiirteineen ja kenttälääkintään. Puolustusvoimauudistuksen yhteydessä Sotilaslääketieteen keskus yhdistetään perustettavaan Puolustusvoimien logistiikkalaitokseen vuoden 2015 alusta lukien.

Jälkiseurantaa ei ole tarvetta jatkaa. Puolustusvoimien ruoka- ja terveydenhuollon järjestämistä seurataan jatkossa osana tuloksellisuustarkastuksen perusseurantaa ja riskianalyseja.

Tuloksellisuustarkastusjohtaja Jarmo Soukainen

Ylitarkastaja Sanna Ollila

JAKELU

Puolustusministeriö
Puolustusvoimat